

Raideliikenteen säädosinfo 12.11.2024

Säädösinfon ohjelma

8.30-8.50 Tilaisuuden avaus ja Traficomin kuulumiset

Johtaja Heidi Niemimuukko ja päällikkö Kaisa Sainio

8.50-9.20 Ajankohtaista raideliikenteessä

Liikenneneuvos Risto Saari, liikenne- ja viestintäministeriö

9.20-9.50 Ajankohtaiset EU-asiat

Johtava asiantuntija Une Tyynilä

9.50-10.20 Ajankohtaiset määräyshankkeet

Lakimies Ilona Heiskanen, päällikkö Kaisa Sainio, erityisasiantuntija Jarkko Voutilainen ja johtava asiantuntija Une Tyynilä

10.20-10.50 NIS II ja CER-direktiivi raideliikenteen ympäristössä

10.20-10.50 Mitä muuta sääntelyssä vireillä?

Johtava asiantuntija Susanna Metsälampi

10.50-11.00 Aamupäivän yhteenveto, kysymyksiä ja keskustelua

Päällikkö Kaisa Sainio

11.00-12.00 Tauko ennen raideliikenteen turvallisuusinfoa

TRAFICOM

Liikenne- ja viestintävirasto

Tilaisuuden avaus ja Traficomin kuulumiset

Ajankohtaisia kuulumisia

- ▶ Viraston organisaatiota päivitetty, uusi organisaatio aloittanut 1.10.2024
- ▶ Maaliikennejohtaja Heidi Niemimuukko aloittanut
- ▶ Viraston strategia ja arvot päivitetty – päivityksen yhteydessä kuultu myös sidosryhmiä
- ▶ Tulevien vuosien toiminnan suunnittelu käynnissä – strategian painopisteet tekemistä ohjaamassa, myös pienenevät resurssit vaikuttavat.

Maaliikennesektori

Maaliikennejohtaja Heidi Niemimuukko

Raideliikenne osasto
Osastopäällikkö Kaisa Sainio

Raideliikenteen prosessit
Yksikönpäällikkö Sanna Mäkitalo

Raideliikenteen liikennöinti ja kalusto
Yksikönpäällikkö Antti Kesälahti

Rataverkko
Yksikönpäällikkö Jenna Mikkola

Tieliikenteen infra yksikkö
Yksikönpäällikkö Petteri Kukkola

Lyhyesti päivän käytännön asioista

- ▶ Aamupäivän säädösinfon ja iltapäivän turvallisuusinfon esitykset jaetaan kaikille linkkinä palautekyselyn yhteydessä
 - ▶ Palaute erittäin arvokasta, erityisesti iltapäivän uudesta osiosta olisi hienoa kuulla näkemyksiä
- ▶ Kysymykset ja kommentit ovat tervetulleita joko skypen viestitoiminnon kautta tai esitysten jälkeen aikataulun salliessa – myös aamupäivän ja iltapäivän loppuksi on aikaa keskustelulle.

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
KOMMUNIKATIONSMINISTERIET

Raideliikenteen säädösinfo: Ajankohtaista raideliikenteestä

Traficom, 12.11.2024

Risto Saari, LVM

Aiheet

- Kansallisen lainsäädännön valmistelu:
 - Viimeisimmät lakimuutokset;
 - Kyberturvallisuutta koskeva hallituksen esitys (HE 57/2024 vp);
 - Uusien hallitusten esitysten valmistelu.
- EU-lainsäädäntö:
 - Ratakapasiteettiasetusehdotus;
 - Veturinkuljettajadirektiivin uudistaminen;
 - Maaliikenteen valtiontukisuuntaviivat.

Eduskunnan hyväksymät lait ja käsiteltävänä oleva HE

- Raideliikennelakiin (1302/2018) tehtiin kolmas tarkastus (lailla 253/2024) ja samalla toimilupamuutoksia (lailla 254/2024) liikenteen palveluista annettuun lakiin (320/2017).
 - Lait voimaan 20.5.2024.
 - Raideliikennelakiin mm. EU:n Pilot-menettelyn yhteydessä komission esille nostamia muutoksia sekä RLL 140 §:ään ratamaksun investointiperusteista korotusta koskeva muutos.
 - RLL 15 §:n nojalla Liikenne- ja viestintäviraston toimivaltaa laajennettiin (etenkin kyberturvallisuuden valvonnassa).
 - Yksityisraidesäätelyyn eräitä tarkennuksia.
- Eduskunnassa parhaillaan käsiteltävänä on **hallituksen esitys** (HE 57/2024 vp) eduskunnalle kyberturvallisuudirektiivin (NIS 2 -direktiivi) täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi.
 - HE on annettu eduskunnalle 24.5.2024.
 - HE:hen sisältyy lakiesitys, jolla RLL 169 § kumottaisiin: velvollisuus huolehtia viestintäverkkojen ja tietojärjestelmien turvallisuudesta ja niihin liittyvien häiriötilanteiden ilmoittamisvelvollisuus.

Käynnistetty uuden HE:n valmistelu

- Liikenne- ja viestintäministeriössä on käynnistetty hallituksen esityksen valmistelu raideliikennelain ja liikenteen palveluista annetun lain muuttamiseksi:
 - Tavoitteena mm. jatkaa OSJD/GOST-kaluston käyttömahdollisuutta Suomen sisäisissä puutavara- ja kemikaalikuljetuksissa vuoden 2028 loppuun asti sekä kehittää kaupunkiraideliikenteen sääntelyä.
 - Kaupunkiraideliikenteen osalta mm. velvollisuus siitä, että kaupunkiraideliikenteen rataverkon suunnitelma toimitettava mahdollisimman aikaisessa vaiheessa Liikenne- ja viestintävirastolle etenkin, jos kaupunkiraideliikenteen rataverkkoa suunnitellaan uusille alueille.
 - Esim. Raide-Jokerin liikenteen käynnistyessä lokakuussa 2023, Liikenne- ja viestintävirastolla mahdollisuus tarkistaa vasta loppuvaiheessa kaupunkiraideliikenteen harjoittajan ja rataverkon haltijan turvallisuusjohtamisjärjestelmät.
 - Säädöshankepääätös annettu kesäkuussa 2024 ja siitä on myös jaettu tiedote.
 - Tavoitteena on, että HE lausuntokierrokselle keväällä 2025.
 - Annettaisiin eduskunnalle syksyllä 2025.
 - Lait voimaan keväällä 2026.

Erillinen HE valmisteilla henkilöliikenteen toimivaltajärjestelyistä

- Ministeriössä on valmisteltu erillistä hallituksen esitystä liikenteen palveluista annetun lain 19 luvun säännösten muuttamisesta: julkisen liikenteen palveluhankintoja koskevat menettelyt sekä niihin liittyvä toimivalta.
- Toimivaltaisia viranomaisia tällä hetkellä rautatieliikenteessä ovat HSL ja LVM omilla toimivalta-alueillaan.
- Harkinnassa on LVM:n toimivallan siirto mahdollisesti Traficomiin.
- Toimivaltajärjestelyihin liittyy myös aluehallinnossa valmisteilla olevat muutokset (etenkin AVI:eihin ja ELY-keskuksiin suunnitellut muutokset).

EU:n ratakapasiteetti uudistus (1/2)

- ▶ Komissio antoi ehdotuksensa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi 11.7.2023 osana ns. rahtiliikenteen viherryttämispakettia.
- ▶ Ehdotuksella uudistetaan ns. rautatiemarkkinadirektiiviin (2012/34/EU) sisältynyttä ratakapasiteetin hallintaa ja jakamista koskevaa sääntelyä ja kumotaan ns. rahtikäytäväasetus (913/2013/EU).
- ▶ Tavoitteena on mm. niukan ratakapasiteetin tehokkaampi käyttö, jotta voitaisiin osittain välttyä kalliilta rataverkon investoinneilta.
- ▶ Tavoitteeseen pyritään mm.:
 - ▶ Lisäämällä rataverkon haltijan suunnittelu- ja mallinnusvelvoitteita ennen kuin rataverkon haltija voi jakaa suunnitelmien pohjalta ratakapasiteettia;
 - ▶ Lisäämällä rataverkon haltijan varautumisvelvoitteita poikkeustilanteisiin (esim. investointihankkeet) ja kriisitilanteisiin;
 - ▶ Lisäämällä rataverkon haltijoiden ja palvelupaikan haltijoiden välistä yhteistyötä;
 - ▶ Lisäämällä rataverkon haltijoiden välistä koordinaatiota erityisesti rajat ylittävässä liikenteessä;
 - ▶ Kehittämällä ratakapasiteetin käytön tehokkuuden arviointia.

EU:n ratakapasiteettiudistus (2/2)

- ▶ Ehdotuksen käsittely alkoi heinäkuussa 2023 Espanjan EU-puheenjohtajakaudella ja jatkui vuoden 2024 alusta Belgian puheenjohtajuudella niin, että kesäkuussa 2024 saavutettiin neuvoston yleisnäkemys.
 - ▶ Neuvoston yleisnäkemys olisi Suomen kannalta erittäin hyvä, koska siinä on tunnustettu mm. sellaisten jäsenvaltioiden rataverkon erityisasema, joiden rataverkko on maantieteellisen aseman vuoksi erillinen ja näin erilaiset menettelytavat voivat olla kevyempiä.
- ▶ Euroopan parlamenttivaalien jälkeen EP:n kantojen vahvistaminen täysistunnossa kestänyt:
 - ▶ Muutosesitykset kaukana neuvoston yleisnäkemyksestä: mm. ERA:aa esitetään unionitason ratakapasiteettiviranomaiseksi.
 - ▶ Unkari pyrkii käynnistämään marraskuussa valmistautumisen trilogeihin.
 - ▶ EP:n ja neuvoston kantojen yhteensovittaminen vie aikaa, joten asetukset ei mahdollisesti ehdi voimaan vielä vuoden 2025 aikana.
 - ▶ Hyväksyttävän asetuksen nojalla annettaisiin vielä laajalti komission täytäntöönpanoasetuksia ja ENIM:n (Euroopan rataverkon haltijoiden) suuntaviivoja.
 - ▶ Uutta asetusta alettaisiin soveltamaan asteittain ja kaikki vaatimukset voimassa mahdollisesti vasta vuonna 2030.

Veturinkuljettajadirektiivin uudistaminen

- ▶ Voimassa olevan direktiivin (2007/57/EY) uudistamista on komissio suunnitellut ja valmistellut jo useamman vuoden ajan.
- ▶ Komission oli tarkoitus antaa ehdotus jo kesällä 2023 osana ns. rahtiliikenteen viherryttämispakettia, mutta komissio on siirtänyt ehdotuksen antamista mm. siitä syystä, että ay-liikkeellä ja rautatieyrityksillä on ollut erilaisia näkemyksiä siitä, miten kuljettajien vaatimuksia olisi kehitettävä.
 - ▶ Tavoitteena edistää kuljettajien joustavampaa siirtymistä kilpailullisessa toimintaympäristössä.
 - ▶ Mahdollisesti muutoksia kuljettajien kielitaitovaatimuksiin.
 - ▶ Lisäksi komissio on puhunut veturinkuljettajan lupakirjan yhtenäistämistä (nykyisin lupakirja ja lisätodistus).
- ▶ Komissio on todennut, että uusi komissio antaa ehdotuksen mahdollisesti alkuvuodesta 2025.
- ▶ Suomi on korostanut, että valtaosa rautatieliikenteestä (ja Suomessa käytännössä lähes kaikki) on kansallista liikennettä, joten kielitaitovaatimuksia tulisi uudistaa vain niiden kuljettajien osalta, jotka liikennöivät rajat ylittävää kv. liikennettä.

Valtiontukea koskevat suuntaviivat

- ▶ Komission ehdotus maa- ja multimodaaliliikennettä koskevista valtiontukisääntöjen suuntaviivoista ja ehdotus komission asetukseksi tiettyjen raide-, sisävesi -ja multimodaalisen liikenteen alan tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 93, 107 ja 108 artiklan mukaisesti.
 - ▶ Ehdotetuilla uusilla *maa- ja multimodaaliliikenteen suuntaviivoilla* korvataan nykyisin voimassa olevat rautatieliikenteen suuntaviivat ja laajennetaan niiden soveltamisala kattamaan rautatie- ja sisävesiliikenne sekä kestävä multimodaaliliikenne.
 - ▶ Rautatieliikenteen suuntaviivojen tarkoituksena on tukea raideliikenteen alan vapauttamista ja toteuttaa täysin yhteentoimivat EU:n raideliikenteen sisämarkkinat.
 - ▶ Pyritään keventämään ja selkiyttämään valtiontukiin liittyviä menettelyjä: ei vaikutusta rautateiden henkilöliikenteen PSO-hankintoihin, koska niitä säännellään PSO-asetuksella ja tavaraliikenteen kuljetukset järjestetään Suomessa kaupalliselta pohjalta.
- ▶ Asiasta annettu U-kirje eduskunnalle (U 37/2024): käsittely LiV:ssä 1.10.2024.

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
KOMMUNIKATIONSMINISTERIET

Kiitos!

Risto Saari, LVM, p. 040 82 98 132, risto.saari@gov.fi

Ajankohtaiset EU-asiat

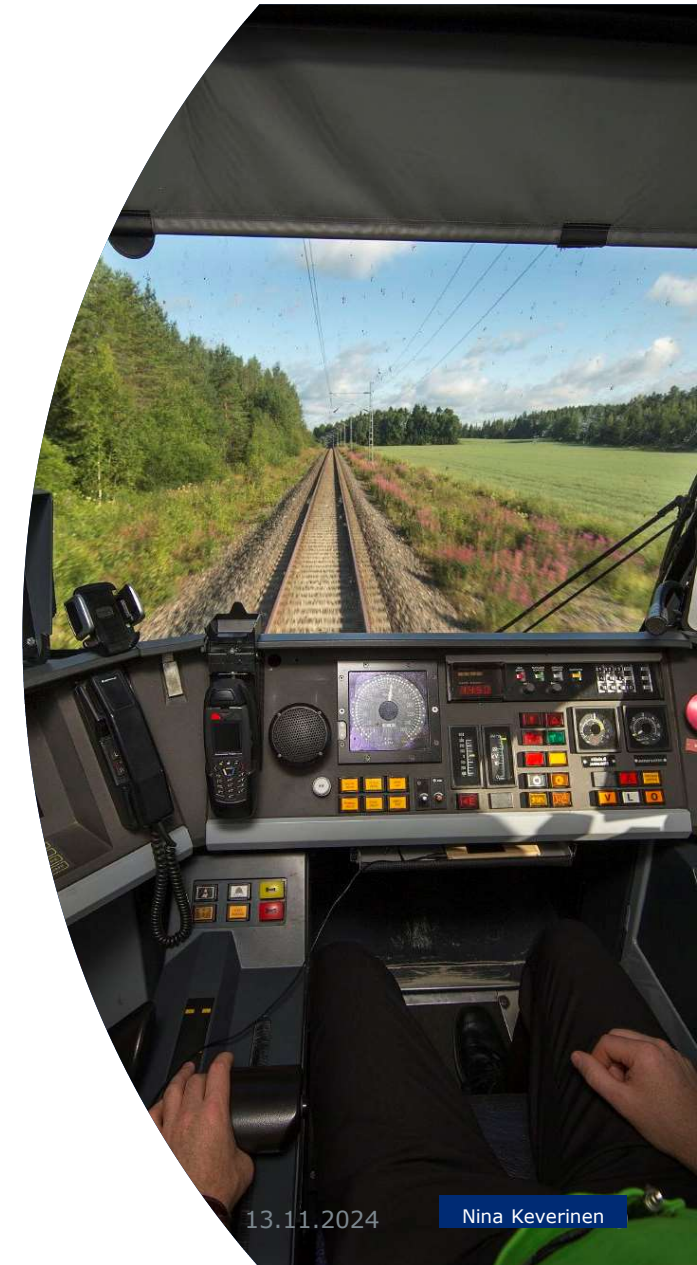

Ensi vuonna hyväksyttävät YTE-muutokset

- ▶ Telemaattisia sovelluksia koskevat YTE:t yhdistetään yhdeksi YTE:ksi, joka koskisi sekä tavara- että matkustajaliikennettä
 - ▶ Vaatimustenmukaisuuden tarkistaminen
 - ▶ Täytäntöönpanon terävöittäminen
 - ▶ Paikkakoodien hallinta ERA:lle
 - ▶ Iso keskustelunaihe OSDM:n hyväksyminen osaksi YTE:ä
- ▶ Yhtenäinen hyväksyntä henkilöstöä kuljettavalle kalustolle
 - ▶ Tavoitteena helpottaa sellaisen kaluston hyväksymistä useampaan jäsenvaltioon, joka on tarkoitettu puolustusmateriaalia saattavien sotilaiden kuljettamiseen tavarajunissa.
 - ▶ Laajennettu koskemaan myös rautatieyritysten henkilöstöä
 - ▶ Ei tarvitsisi täyttää kaikkia LOC PAS YTE:n vaatimuksia, eikä PRM YTE:ä

Ensi vuonna hyväksyttävät YTE-muutokset

- ▶ OHM YTE:n muutos
 - ▶ Kolme uutta subsettia
 - ▶ Virheiden korjauksia ja selvennyksiä vuonna 2023 annettuun YTE:een.
- ▶ RID-vaatimusten siirto WAG YTE:een
 - ▶ Lisäksi mukaan pari JNS-prosessissa kehitettyä muutosehdotusta
- ▶ Kalustorekisteripäätöstä koskevat muutokset

Myöhemmin hyväksyttävät YTE-muutokset

- ▶ Komissio esitteli ERA:lle kesällä toiveen YTE:n muutoksiksi
 - ▶ Muutokset aikataulutettu kolmeen eri suositukseen, joista ensimmäinen annettaisiin vuoden 2026 lopussa, seuraava vuoden 2028 lopussa ja viimeinen vuoden 2030 jälkeen.
 - ▶ Ensimmäinen suositus koskisi esim. DAC (digitaalinen automaattikytkinen) ja FRMCS (uusi rautateiden viestintäjärjestelmä) asioita. Lisäksi mukana mm. PRM YTE:n täytäntöönpanoon liittyviä asioita.
 - ▶ DAC ja FRMCS edellyttävät todennäköisesti myös YTE:n ulkopuolista pohdintaa koskien mm. täytäntöönpanoa ja kaluston hyväksyntää.
 - ▶ ERA on tekemässä tarkempaa aikataulua toivelistassa olevien asioiden käsittelyyn, mutta se valmistuu vasta joulukuussa.
 - ▶ Listassa on paljon asioita, joissa tarvitaan esim. EU-railin tuottamaa tietoa, joten EU-Rail otetaan aikataulun valmistelussa huomioon.

TRAFICOM

Turvallisuus

- ▶ Yhteiset turvallisuusmenetelmät (YTM)
 - ▶ ERA on valmistelemassa YTM:iä koskevaa visiodokumenttia, jossa tarkastellaan YTM:ien ajanmukaisuutta ja valmistellaan komission tulevaa mandaattia YTM:ien muuttamiseksi
 - ▶ Visio valmistuu ensi vuoden puolella, mutta välitiedon mukaan kaikki voimassa olevat YTM:t toivotaan sisältyvän mandaattiin (YTM riskienarviointista, YTM valvonnasta, YTM omavalvonnasta, YTM turvallisuusjohtamisjärjestelmästä, YTM turvallisuustavoitteista)
 - ▶ Lisäksi pohditaan uutta YTM:ää liittyen henkilöstön pätevyyteen
- ▶ CSM ASLP (Turvallisuusarviointia ja -tasoa koskeva YTM)
 - ▶ YTM on edelleen komission valmistelussa

Ajankohtaiset määräyshankkeet

Ajankohtaiset määräyshankkeet

Liikenteenohjauslaitteet

- **Traficom** valmistelelee yhdessä **Väyläviraston** asiantuntijoiden kanssa liikenteenohjauslaitteita koskevaa määräystä. Sitowise Oy toimii konsulttina määräyksen valmistelussa.
- Määräyksellä on tarkoitus vahvistaa tieliikenteen liikennemerkkien teknisten ominaisuuksien lisäksi myös **kaupunkiraideliikenteen liikennemerkkejä**.
- **Määräyksenantovaltuus** perustuu **tieliikennelain** 70 pykälän 5 momenttiin, jonka mukaan **Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa määräyksiä raitiovaunuliikenteelle tarkoitetuista muista kuin tieliikennelaissa säädetyistä raitiovaunuliikenteen ohjauslaitteista** (17.12.2020/1040).

Ajankohtaiset määräyshankkeet

Liikenteenohjauslaitteet

- Traficomien määräyksen nimi on ollut ennen päivitystä **liikenteenohjauslaitteiden värit, rakenne ja mitoitus**, mutta kun määräyksellä vahvistetaan tieliikennelain mukaisesti myös osa raitiovaunuliikenteen ohjauslaitteista, päädyttiin kyseiseen yhdenmukaistettuun nimeen.
- Traficom on julkaissut määräyshankkeesta [määräyshankepäätöksen](#) huhtikuussa 2024.
- Määräys on **EU TRIS-notifioitu** hyväksytysti kevään ja kesän 2024 kuluessa.
- TRIS-notifiointi tehtiin, koska määräys koskee myös sellaisia teknisiä asioita, jotka voisivat muodostaa unionin alueella kaupan esteen.
- Määräys on ollut kansallisella **lausuntokierroksella** [lausuntopalvelu.fi-palvelussa](#) **25.9.-6.11.2024** välisen ajan.

Ajankohtaiset määräyshankkeet

Liikenteenohjauslaitteet

- Määräyksen valmistelua on jatkettu ja yhä jatketaan Traficomissa lausuntokierroksen jälkeen. Arvioitu voimaantuloaika on alkuvuodesta **2025**. **Valmistelun vaiheista** ja **valmistumisesta viestitään** kuitenkin tarkemmin **sidosryhmiä** sekä **Traficom**in verkkosivuilla.
- Ajatuksena taustalla on, että kun uudet raitiotiet, nk. pikaraitiotiet, laajenevat eri kaupunkeihin, kuten Tampereelle, Vantaalle ja mahdollisesti myös Turkuun, ja toisaalta laajenevat myös eri kaupunkien sisällä, kuten Helsingissä ja Tampereella, on merkkien yhdenmukaisuus tärkeää muun ohella **liikenteen turvallisuuden** ja **sujuvuuden** näkökulmasta.
- Kysymyksiä voi esittää tarvittaessa sähköpostitse ilona.heiskanen@traficom.fi – kiitos 😊

Ajankohtaiset säädöshankkeet

Määräys raideliikenteen häiriöiden ilmoittamisesta

- ▶ Korvaa ja sisällöltään päivittää voimassa olevan [ohjeen](#) raideliikenteen häiriöiden ilmoittamisesta
 - ▶ Muutoksen taustalla mm. tarve toimintamallien vahvempaan yhdenmukaistamiseen
- ▶ Määräys kattaa sekä rautatiejärjestelmän että kaupunkiraideliikenteen erilaisista häiriöistä ilmoittamisen sekä häiriöiden luokittelun
 - ▶ Tilannekuvaan vaikuttavat häiriöt
 - ▶ Onnettomuudet ja vaaratilanteet
 - ▶ Viestintäverkkoihin tai tietojärjestelmiin kohdistuvat häiriöt (NIS)
- ▶ Määräysluonnos lausutettiin keväällä ja sen voimaantulo odottaa nyt uuden kyberturvallisuuslain antamista.

Ajankohtaiset määräyshankkeet

Vaarallisten aineiden kuljetus rautatiellä (2025)

Määräyshankepääätös 4.9.2024 (TRAFICOM/463179/03.04.02.00/2024)

Kumoaa voimaan tultuaan määräyksen Vaarallisten aineiden kuljetus rautatiellä (TRAFICOM/474029/03.04.02.00/2022)

Säätely pohjautuu EU-lainsäädäntöön ja kv. sopimukseen, eikä kansallisia lisävaatimuksia ole tarkoitus ottaa määräykseen. Määräyksellä saatetaan kansallinen lainsäädäntö vastaamaan kansainvälistä normistoa EU-lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Traficom on osallistunut edellä kuvattujen RID-määräysten muutosten valmisteluun kansainvälisen rautatiekuljetusjärjestön (OTIF) RID-komitean ja sen pysyvän työryhmän kokouksissa ja huolehtinut ennen kansainvälisiä kokouksia kansallisesta koordinaatiosta eri viranomaisten ja sidosryhmien kanssa.

Ajankohtaiset määräyshankkeet

Vaarallisten aineiden kuljetus rautatiellä (2025)

Traficommin määräykseen ja sen liitteeseen (~1100 sivua) vaikuttavat kv. RID-määräysten muutokset: RID-määräyksiin on lisätty uusia vaarallisiin aineisiin liittyviä kuljetusehtoja ja osittain aineiden ja esineiden kuljetusehtoja on muutettu

-> 2025 muiden asioiden ohella mm. akkujen ja vaarallisten jätteiden kuljetukseen liittyviä seikkoja

Kaikki muutokset ovat nähtävissä ja saatavissa jo nyt sähköisessä muodossa osoitteessa: https://otif.org/en/?page_id=722

Muutoksista tullaan kertomaan yksityiskohtaisemmin Traficommin VAK-päivässä **5.2.2025**

Ajankohtaiset määräyshankkeet

Vaarallisten aineiden kuljetus rautatiellä (2025)

Aikataulu:

- Lausunnot: vuodenvaihte 2024-2025
- Voimaantulo: huhti-toukokuu 2025
- Saatettava voimaan viimeistään 30.6.2025

Valmistelijat:

johtava asiantuntija Anu Häkkinen, s-posti [anu.hakkinen\(at\)traficom.fi](mailto:anu.hakkinen@traficom.fi); puh. 029 534 7106

erityisasiantuntija Jarkko Voutilainen, s-posti [jarkko.voutilainen\(at\)traficom.fi](mailto:jarkko.voutilainen@traficom.fi); puh. 029 534 5540

Ajankohtaiset määräyshankkeet

▶ Rautateiden ohjaus-, hallinta- ja merkinanto-osajärjestelmä

- ▶ Määräyshankepäättöksen tavoitteet
 - ▶ Valmistautuminen ERTMS-maailmaan
- ▶ Valmistelussa huomattu
 - ▶ Tarve selkeyttää vaatimusten kohdistumista liikennöintiin, kalustoon ja infrastruktuuriin
 - ▶ Etenkin ERTMS-koskevia kansallisia vaatimuksia on tarkoitus välttää; muutenkin pohdittava onko kaikista määräyksessä nyt olevista asioista määrättävä
 - ▶ Mahdollisen YTE:n radioverkkoa koskivien vaatimusten soveltamatta jättämisen vaatimat kansalliset säännöt (pre-FRMCS)
- ▶ Valmistuminen ensi vuoden puolella

Ajankohtaiset määräyshankkeet

▶ Liikkuvaa kalustoa koskeva määräys

- ▶ Määräys on edelleen valmistelussa
- ▶ Mahdolliset sisällölliset muutokset
 - ▶ Erityistä pohdintaa aiheuttanut erityiskalustoa koskevien kirjausten muutos YTE:ssä
 - ▶ Lain muutos koskien YTE:n soveltamisalan ulkopuolelle kuuluvaa kalustoa
- ▶ Muutoin kyse lähinnä siitä, että osa määräyksen vaatimuksista on siirtynyt YTE:een ja on siten tullut tarpeettomaksi.

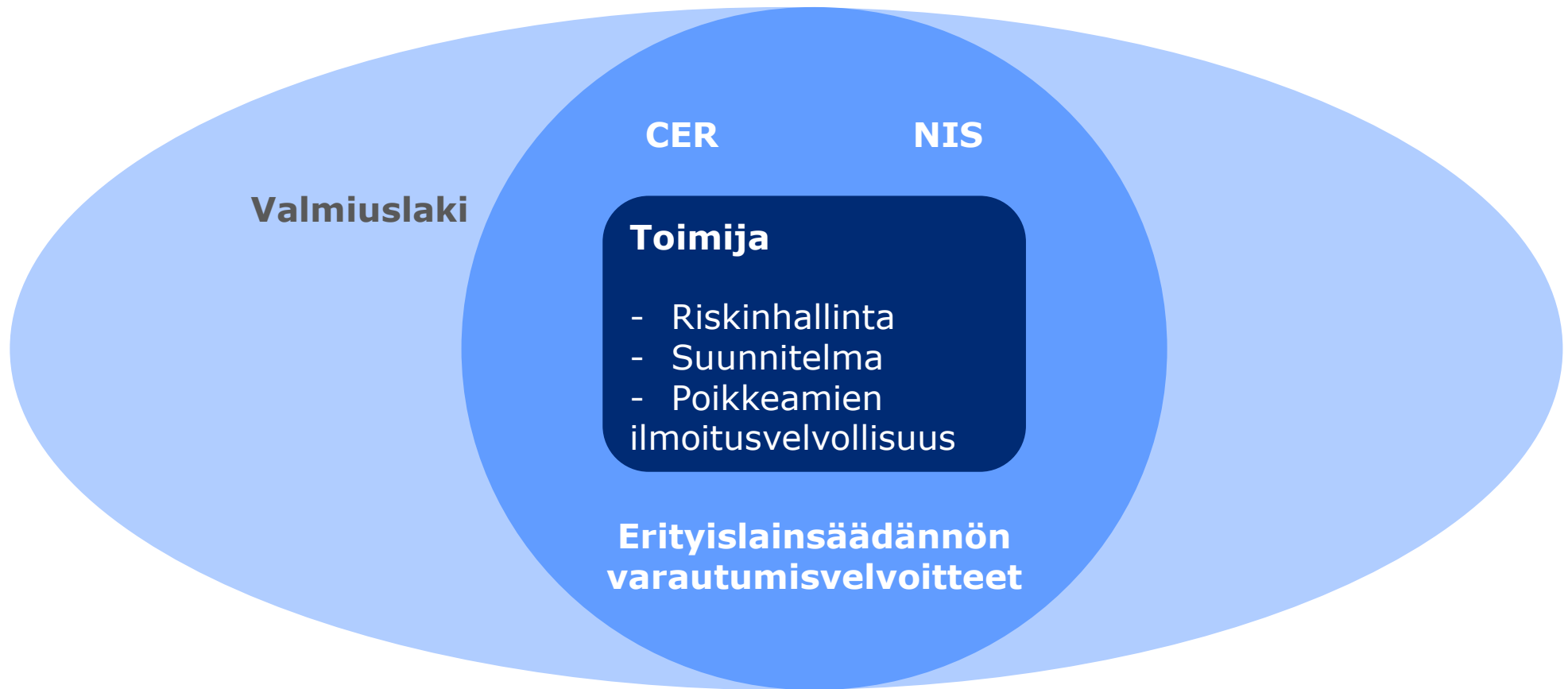
▶ Energiaosajärjestelmää koskevan määräyksen kumoaminen

- ▶ Energiaosajärjestelmää koskeva määräys ollaan ehdottamassa kumottavaksi
- ▶ Kumoamista koskeva määräysluonnos on lausuntokierroksella 29.11.2024 asti
 - ▶ Linkki lausuntopalveluun:
 - ▶ <https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=30c289a1-4663-4db4-b2e0-5cc953992d90>

NIS2- ja CER-direktiivit raideliikenteen ympäristössä

Varautuminen ja lainsäädäntö

NIS II-direktiivistä kansallinen kyberturvallisuuslaki

- ▶ Uusi kyberturvallisuuslaki viimeistelyssä eduskunnassa ([HE 57/2024](#)).
- ▶ Panee täytäntöön nk. [NIS2-direktiivin](#). Samalla NIS1-täytäntöönpanosäädökset kumotaan (ml RLL 169 §).
- ▶ Olemme kansallisesti hieman myöhässä (kansallisten lakien olisi pitänyt olla voimassa viimeistään 17.10.2024)
- ▶ NIS2-direktiivin soveltamisalaan kuuluvat
 - ▶ rataverkon haltijat, liikenteenohjausyhtiöt, rautatieyritykset ja palvelupaikan ylläpitäjät
 - ▶ muut kuin mikro- ja pienyritykset (vähintään 50 työntekijää tai vuosiliikevaihto ja tase yli 10 milj.€)
 - ▶ Myös mikro- tai pienyritys voi kuulua soveltamisalaan, jos sitä pidetään kriittisenä

Mistä löydän NIS2/Kyberturvallisuustietoa?

Ilmaiset julkiset palvelut

- ▶ [Kyberturvallisuuskeskuksen NIS2-sivusto](#)
- ▶ Traficom raide: Ville Lahti
 - ▶ Ville.lahti@traficom.fi
 - ▶ Puh. 0295346812
- ▶ [Suositusluonnos valvoville viranomaisille lausuntopalvelussa](#)

Kaupallista tarjontaa valtavasti

Google search results for "nis2 hallituksen esitys". The search bar shows the query and navigation icons. Below the search bar are tabs for All, Images, Videos, News, Web, Books, Finance, and Tools. The results are sponsored and include:

- Sponsored**
Cyberday
<https://www.digiturvamalli.fi> > webinaari > nis2
Ilmainen NIS2 webinaari - Osallistu livenä tai myöhemmin
45 min tiistaina klo 15.00. Opi, mitä **NIS2** vaatii ja miten saat vaatimustenmukaisuuden.
- Sponsored**
Sulava
<https://www.sulava.com> > blogi > nis2-direktiivi
NIS2.0 direktiivi - Kaikki mitä sinun tulee tietää
Mikä on **NIS2** ja miten sinun tulisi toimia? Lue asiantuntijoidemme kattava blogikirjoitus!
- Sponsored**
Crayon Oy
<https://www.crayon.com> > nis2 > direktiivi
Mikä on NIS2-direktiivi? - NIS2 roundtable -tilaisuus
Tervetuloa **NIS2**-aiheiseen tilaisuuteen Microsoftin toimistolle 7.11.2024. Palvelumme...
- Sponsored**
Second Nature Security Oy
<https://www.2ns.fi>
NIS2-direktiivin vaatimukset - EU:n uusi NIS2-direktiivi
NIS2 puuteanalyysi auttaa vastaamaan uuden **NIS2** direktiivin vaatimuksiin. Toteutamme...

Suositus **valvoville viranomaisille** NIS2-direktiivin mukaisista kyberturvallisuuden riskienhallinnan toimenpiteistä.

Suositus voi tukea myös **toimijoiden** kyberturvallisuuden **riskienhallinnan suunnittelua.**

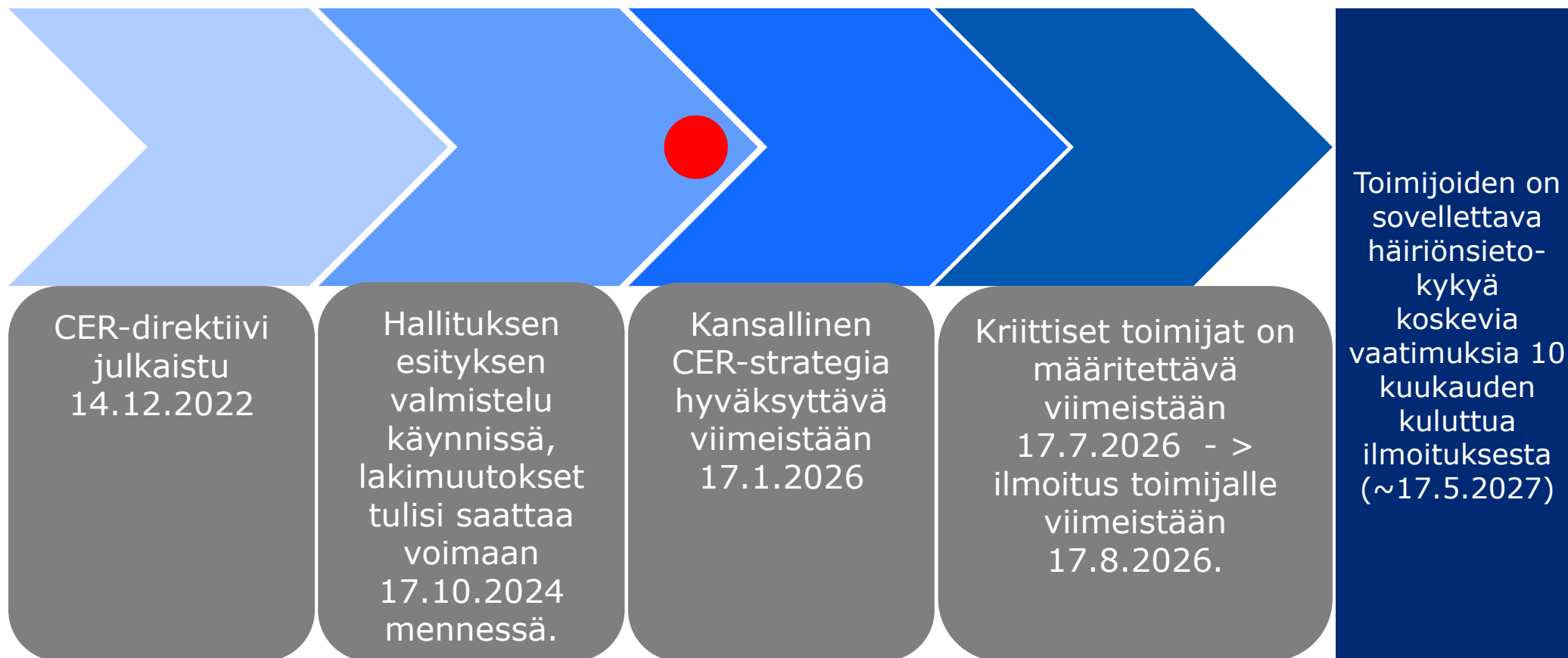
Suositukseseen on koottu **tietoa ja käytännön esimerkkejä** siitä, millaisia toimenpiteitä laissa säädettyihin **vaatimuksiin** voi kuulua.

Suosituksessa kuvataan myös erilaisia **keinoja**, joita valvova viranomainen voi harkintansa ja arvionsa mukaan käyttää **ohjaus- ja valvontatehtävissään.**

CER-direktiivistä ”häiriönhallintalaki”

- ▶ [CER-direktiivi](#) muodostaa yhdessä NIS2-direktiivin kanssa häiriönhallintalainsäädännön kokonaisuuden
 - ▶ CER-direktiivi keskittyy muihin kuin kyberuhkiin, esimerkiksi onnettomuudet, luonnonkatastrofit, kansanterveysuhat kuten pandemiat ja hybridiuhat tai muut vihamieliset uhat.
- ▶ Luonnos kansalliseksi häiriönhallintalaiksi on ollut lausunnolla keväällä 2024, mutta hallituksen esitystä eduskunnalle ei ole vielä annettu.
 - ▶ Valmisteluvastuu sisäministeriöllä.
 - ▶ Sama määräaika kuin NIS2-direktiivillä täytäntöönpanon osalta, eli täytäntöönpano on myöhässä.
- ▶ Toisin kuin kyberturvallisuuslain osalta esitetään, häiriönhallintalain yhteydessä ei ole esitetty muutoksia olemassa oleviin kansallisiin säädöksiin ja määräyksiin varautumisesta normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin.
 - ▶ CER-direktiivi on vähimmäissäätelyä, eikä estä sitä, että kansallisesti tai muulla EU-lainsäädännöllä asetettaisiin tiukempia vaatimuksia!

Aikataulu

Toimijoiden CER-velvoitteet kiteytetysti

- ▶ All hazards –lähestymistavan mukainen uhkien tunnistaminen ja riskiarviointi, proaktiivinen suojautuminen, häiriön vaikutusten minimointi ja rajaaminen, nopea palautuminen normaalitoimintaan
 - ▶ Uhkia voivat olla esim. luonnononnettomuudet, valtiollinen hybrdivaikuttaminen, sisäpiiriuhat, terrorismi, pandemiat, teollisuusonnettomuudet, suuret sähkökatkokset ja vakavat liikenneonnettomuudet
- ▶ Poikkeamista ilmoittaminen
- ▶ Kaikkea olemassa olevaa voidaan hyödyntää ja ”lukea hyväksi” – valmius- ja varautumissuunnitelmat, harjoitustoiminta jne.

Mitä muuta sääntelyssä vireillä?

Miten raideliikenteessä näkyvät:

- Data-avaruus I -hanke
- Data-avaruus II -hanke
- Tekoälyasetus

Data-avaruus 1 -hanke

- ▶ Hallituksen esitys liikenteen palveluista annetun lain muuttamiseksi [HE 183/2024 vp.](#)
 - ▶ EU:n AFIR- ja eFTI-asetuksia täydentäviä kansallisia tarkennuksiaLisäksi esitykseen sisältyy eräitä muita tietosäätelyyn tehtäviä päivityksiä ja tarkennuksia.
 - ▶ Lippu- ja maksujärjestelmien yhteentoimivuutta pyritään parantamaan, liikenneasioiden rekisteristä luovutettaviin tietoihin lisätään joitakin tietolajeja
 - ▶ julkista valtaa käyttävien henkilöiden yhteystietojen saatavuutta pyritään edistämään – vahvistaisi lain tasoisesti, mitä yhteystietoja esim. näytön vastaanottajista ja rautatiepsykologeista ja – lääkäreistä saa Traficomien verkkosivuilla julkaista.

Data-avaruus 1 - > AFIR- ja EFTI-asetukset

- ▶ Vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus [\(EU\) 2023/1804](#) on tullut sovellettavaksi jo huhtikuussa 2024
 - ▶ Rautatieliikenteen osalta se sisältää tällä hetkellä käytännössä valtion raportointivelvollisuuden
 - ▶ Jatkossa esim. rautatieliikenteen sähkölatausasemia ja vetytankkauspalvelupisteitä koskevat tekniset eritelvät.
- ▶ EU:n vuonna 2020 hyväksytty nk. [eFTI-asetus 2020/1056](#) koskee rahtitietojen digitaalista vaihtoa yritysten ja tavarakuljetuksia valvovien viranomaisten, kuten poliisi ja tulli, välille. Hanke valmistuu täyteen laajuutensa vuonna 2027, jolloin EU-maiden viranomaisten pitää pystyä vastaanottamaan ja käsittelemään rahtiasiakirjoja sähköisessä muodossa.
 - ▶ Toimijoille siis mahdollisuus, ei velvoite!

TRAFICOM

Data-avaruus II -hanke

- ▶ Hanke liittyy tieliikenteen älykkäiden liikennejärjestelmien käyttöönoton sekä tieliikenteen ja muiden liikennemuotojen rajapintojen puitteista annetun direktiivin 2010/40/EU (ns. ITS-direktiivi) ja sen nojalla annettujen asetusten päivitykseen
- ▶ Tarkasteltavana on liikkumispalveluja koskevan olennaisen tiedon toimittaminen digitaalisiin rajapintoihin kokonaisuutena (liikenteen palveluista annetun lain 154 § ym.).
- ▶ ITS-direktiivi sisältää myös multimodaalisten tietojen toimittamisvaatimuksia, vaikka päähuomio on tieliikenteessä.

Myös uusi tekoälysäädös 2024/1689 tunnistaa rautatieliikenteen!

- ▶ 106 artikla: Yhteentoimivuusdirektiivin (EU) 2016/797 muuttaminen:
 - ▶ Lisätään direktiivin (EU) 2016/797 5 artiklaan kohta seuraavasti: "12. Hyväksyttäessä 1 kohdan mukaisia delegoituja säädöksiä ja 11 kohdan mukaisia täytäntöönpanosäädöksiä, jotka koskevat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2024/1689 (*) tarkoitettuja tekoälyjärjestelmiä, jotka ovat turvakomponentteja, huomioon on otettava mainitun asetuksen III luvun 2 jaksossa säädetyt vaatimukset."
 - ▶ Turvakomponentilla tarkoitetaan tuotteen tai tekoälyjärjestelmän komponenttia, joka toteuttaa kyseisen tuotteen tai tekoälyjärjestelmän turvallisuustoimintoa taikka jonka vika tai toimintahäiriö vaarantaa ihmisten terveyden ja turvallisuuden tai omaisuuden turvallisuuden

Aamupäivän yhteenveto, kysymyksiä ja keskustelua

**11.00-12.00 Tauko ennen raideliikenteen
turvallisuusinfoa**

